

PRESSEMEDDELELSE fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

KOKAIN, AMFETAMIN, ECSTASY OG CANNABIS: DE SENESTE TENDENSER

Kokain på vej til at blive mange unge europæeres foretrukne stimulerende stof

(24.11.2005 LISSABON) Kokain er blevet et centralt element i det europæiske narkotikabillede, rapporterer **EU's Narkotika-agentur (EONN)** i sin **Årsberetning om narkotikasituationen i Europa for 2005**, som blev præsenteret i Bruxelles i dag. Indikatorer for handel med og brug af kokain peger nu i overvældende grad i retning af en stigning i importen og brugen af dette stof, og der er konstateret en forøgelse af antallet af kokainrelaterede sundhedsproblemer.

EONN anslår, at omkring 9 mio. europæere (3% af alle voksne) har prøvet at tage kokain. Mellem 3 og 3,5 mio. (1% af alle voksne) har sandsynligvis prøvet dette stof inden for det seneste år, mens omkring 1,5 mio. (0,5% af alle voksne) er klassificeret som aktuelle brugere, hvilket vil sige, at de har indtaget stoffet inden for den seneste måned. Brugen er navnlig koncentreret blandt de unge voksne (15–34 år), især i byområder og blandt unge mænd.

Kokainbrugen varierer betydeligt fra land til land. De fleste nationale undersøgelser anslår således, at mellem 1 og 11,6% af alle unge europæere har prøvet stoffet, og at mellem 0,2 og 4,6% har indtaget det inden for de sidste 12 måneder.

Spanien og Det Forenede Kongerige har det højeste forbrug af kokain, idet over 4% af alle unge har brugt stoffet inden for det seneste år. Dermed overstiger kokainforbruget nu brugen af ecstasy og amfetamin. Disse skøn nærmer sig ifølge agenturet tallene for USA, hvilket forværrer bekymringen over, at kokain er ved at blive det foretrukne stimulerende stof for mange unge i visse dele af Europa ⁽¹⁾.

Siden slutningen af 1990'erne har undersøgelser fra **Danmark, Italien, Ungarn, Nederlandene og Østrig** vist en stigning i kokainbrugen blandt unge voksne. I **Spanien** og **Det Forenede Kongerige** indtraf den største stigning før 2001, men nyere tal tyder på, at denne opadgående tendens nu er ved at klinge af.

Brugen af crackkokain i Europa – et stof, som i særlig grad afføder folkesundhedsmæssige og sociale problemer – er fortsat begrænset ifølge den nye årsberetning. Kun enkelte storbyer, især i **Nederlandene** og **Det Forenede Kongerige**, rapporterer om et betydeligt forbrug.

Dramatisk stigning i mængden af beslaglagt kokain i Europa

De seneste tal viser, at mængden af beslaglagt kokain i **EU** næsten blev fordoblet mellem 2002 og 2003, fra 47 tons til over 90 tons, hvilket tyder på, at Europa nu er blevet et af de største markeder for dette stof. Størstedelen af kokainen kommer ind i **EU** via **Den Iberiske Halvø** og **Nederlandene**, mens **Afrika** og **Vestindien** er vigtige transitzoner for indførslen til Europa.

Spanien og **Nederlandene** tegner sig for de mest omfattende beslaglæggelser af kokain i **EU**. Mængden blev mere end fordoblet i begge lande i perioden 2002–2003.

Kokain: flere følgevirkninger for folkesundheden

Flere og flere europæere søger nu behandling for kokainrelaterede problemer ifølge den nye beretning. Omkring 10% af anmodningerne om behandling for narkotikaproblemer i Europa hænger nu sammen med kokainbrug, om end der er registreret store forskelle mellem landene. De højeste tal for patienter, der søger behandling for kokainbrug, findes i **Spanien** (26%) og **Nederlandene** (38%). I **Nederlandene** var der blandt førstegangsklienter i 2003 flere, som søgte behandlingshjælp til kokainproblemer end til opiatbrug.

Ifølge **EONN** er kokainrelaterede dødsfald et 'alvorligt problem, der muligvis har et stort mørketal'. Kokainbrug forekommer hyppigt blandt opiatbrugere, og en kombination af kokain og opiater findes ofte i forbindelse med overdoser. Det anslås, at kokain er en 'afgørende faktor' i omkring 10% af alle narkotikarelaterede dødsfald (fra 1% til 15% alt efter land). Ifølge beretningen kan dette betyde, at der på **EU-plan** sker flere hundrede kokainrelaterede dødsfald årligt. Dødsfald, der alene skyldes kokainbrug, er dog fortsat sjældne, selvom der er udtrykt bekymring over, at stoffet kan forværre hjerte-karproblemer.

Ingen tegn på nedgang i brugen af andre stimulanser

Tallene i de nyeste undersøgelser viser fortsat en stigende tendens i brugen af ecstasy og amfetamin blandt unge voksne i de fleste **EU-lande**, udtaler **EONN** (2).

Første gang der blev rapporteret om et betydeligt brug af ecstasy i Europa, var i 1990'erne, og der indtages nu lige så meget eller endog mere ecstasy end amfetamin i de fleste lande. Agenturet vurderer, at omkring 2,6 mio. voksne i **EU** har taget ecstasy for nylig (0,8% af alle voksne). Agenturet vurderer ligeledes, at omkring 2,6 mio. voksne i **EU** har taget amfetamin for nylig (0,8% af alle voksne).

Nationale undersøgelser viser, at mellem 0,6% og 13,6% af alle unge voksne siger, at de har prøvet ecstasy, og 0,4% har brugt det inden for det seneste år. De højeste tal for nylig brug af ecstasy blandt unge voksne kommer fra **Estland** (3,7%), **Spanien** (3,8%), **Den Tjekkiske Republik** (5,9%) og **Det Forenede Kongerige** (6,9%). Men til forskel fra de fleste andre lande, der findes data for, lyder det fra **Tyskland**, **Grækenland** og **Det Forenede Kongerige**, at ecstasybrugen nu har stabiliseret sig.

Danmark, **Estland** og **Det Forenede Kongerige** har de højeste tal for nylig brug af amfetamin blandt unge voksne (skøn omkring 3%). Men **Det Forenede Kongerige** er det eneste **EU-land**, som rapporterer om et betydeligt fald i den nylige brug af amfetamin i denne aldersgruppe (15–34 år).

Europa er stadig hovedcenter for produktion af ecstasy og amfetamin

Globalt set er Europa stadig hovedcenter for produktion af ecstasy, selvom dette stofs relative betydning bliver mindre i takt med, at ecstasyfremstillingen udbredes til andre dele af verden. På verdensplan er produktionen og beslaglæggelserne af amfetamin stadig koncentreret i Europa. I 2003 blev der afsløret amfetamin-laboratorier i **Belgien**, **Tyskland**, **Estland**, **Litauen**, **Luxembourg** (begrænset omfang), **Nederlandene**, **Polen** og **Det Forenede Kongerige**.

Størsteparten af den amfetamin, der blev beslaglagt i 2003, kom fra **Nederlandene**, efterfulgt af **Polen** og **Belgien**. Omkring 82% af den samlede mængde amfetamin, som blev beslaglagt på verdensplan i 2003, blev beslaglagt i **Vest- og Centraleuropa**. De beslaglagte mængder synes at være steget i forhold til i 2002.

Europa vender den globale tendens – ingen tegn på øget brug af metamfetamin

Trods stigende problemer i tilknytning til metamfetaminbrugen i **Afrika**, **Asien**, **Australien**, **New Zealand** og **USA** er det for **EU's** vedkommende kun i **Den Tjekkiske Republik** og **Slovakiet**, at der findes et stort forbrug af dette stof. I **Den Tjekkiske Republik** har der eksisteret et lokalt problem siden 1980'erne, og over 50% af efterspørgslen efter narkotikabehandling i landet gælder metamfetamin.

EONN's bestyrelsesformand, Marcel Reimen, siger til ovenstående: 'Mange europæiske lande har tætte forbindelser til dele af verden, hvor der findes metamfetaminproblemer. Eftersom der er et stigende marked for stimulanser i Europa, er vi nødt til at dæmme op for udbredelsen af metamfetaminbrugen. Det er derfor yderst vigtigt, at vi følger udviklingen tæt og indfører forebyggende foranstaltninger'.

Bekymring over naturligt forekommende hallucinogeners popularitet

Brugen af syntetiske hallucinogener som LSD er fortsat meget lav i hele Europa. Derimod fremgår det af dagens beretning, at eksperimenter med naturligt forekommende hallucinogener såsom 'magiske svampe' er et relativt udbredt fænomen blandt skoleelever (15–16 år). I 2003 var langtidsprævalensen for brug af magiske svampe den samme som for brugen af ecstasy i **Den Tjekkiske Republik, Danmark, Italien, Nederlandene, Østrig og Polen** og større i **Belgien, Tyskland og Frankrig**.

Over 62 mio. europæere har prøvet cannabis

EONN anslår, at over 62 mio. europæere (eller mere end 20% af den voksne befolkning) har prøvet cannabis, og omkring 20 mio. (over 6% af alle voksne) har brugt dette stof inden for det sidste år. Omkring 9,5 mio. (næsten 4% af alle voksne) er klassificeret som aktuelle brugere, og det anslås, at ca. 3 mio. unge, især unge mænd, dagligt eller næsten dagligt bruger cannabis.

Cannabis – mere ensartet billede i takt med at de nationale forskelle forsvinder

Siden midten af 1990'erne har tendensen i brug af cannabis i Europa i alt væsentligt været stigende ⁽³⁾. Det generelle billede af cannabis i **EU** har dog været meget ujævnt, hvor **Det Forenede Kongerige** historisk set har skilt sig ud som det land, der har haft den højeste prævalens.

Men sådan forholder det sig ikke længere, lyder det fra **EONN**, dels fordi andre lande nu næsten har indhentet forskellen, dels fordi situationen i **Det Forenede Kongerige** har stabiliseret sig siden 1998. Blandt de unge voksne brugere ligger niveauet nu på 17,3% i **Spanien**, 19,5% i **Det Forenede Kongerige**, 19,7% i **Frankrig** og 22,1% i **Den Tjekkiske Republik**. (De laveste tal for nylig brug af cannabis blandt unge voksne kommer fra **Grækenland, Sverige, Polen og Portugal**).

ESPAD-skoleundersøgelsesprojektet ⁽⁴⁾ giver et godt overblik over de langsigtede tendenser (1995-2003) for europæiske skolebørns brug af stoffer (15-16 år) og viser et vist sammenfald i tallene for brugen af cannabis. Det fremgår af **ESPAD**-data fra 1995, at langtidsprævalensen for cannabis i denne aldersgruppe lå på 41% i **Det Forenede Kongerige** og 37% i **Irland**, hvilket er alarmerende højt i forhold til de øvrige **EU**-lande, der deltog i undersøgelsen. **Den Tjekkiske Republik** (22%) var det eneste andet **EU**-land, hvis skøn lå over 20%. De fleste lande indberettede tal under 10%.

ESPAD-data for 2003 viser derimod et helt andet billede. Her rapporterer ni **EU-medlemsstater** om en skønnet langtidsprævalens på over 20%: **Den Tjekkiske Republik** (44%), **Irland** (39%), **Det Forenede Kongerige** (38%), **Frankrig*** (38%) **Slovenien** (28%) **Italien** (27%), **Slovakiet** (27%), **Danmark** (23%) og **Estland** (23%). Stigningen i langtidsprævalensen for cannabis var mest udtalt i **de nye EU-medlemsstater i Central- og Østeuropa**, hvor tallene ofte var meget lave (generelt under 10%) i 1995.

Den højeste langtidsprævalens for cannabis blandt 15-16-årige skolebørn i Europa i 2003 kom fra **Den Tjekkiske Republik** (44%) og de højeste tal for brug inden for den seneste måned fra **Spanien og Frankrig** (22%). I løbet af perioden 1999-2003 skete der en stigning på 5% i **Den Tjekkiske Republik** i antallet af skolebørn, som angav, at de var 13 år eller yngre, da de første gang prøvede cannabis.

Men både **Nederlandene** og **Det Forenede Kongerige** har rapporteret om en lille nedgang på 1%, selvom det er vanskeligt at fortolke en så lille forskel.

Blandingsbrug – karakteristisk for EU's narkotikasituation

Det fremgår af beretningen, at blandingsbrug nu er et særtræk ved EU's narkotikaproblem. Det er derfor ikke længere realistisk at foretage en simpel, stofs specifik analyse.

EONN's direktør, Wolfgang Götz, konkluderer: 'Når indvirkningen af stofbrug på folkesundheden i dag skal analyseres, skal der tages hensyn til det komplekse billede af blandingsbruget af psykoaktive stoffer, herunder alkohol og tobak. Hvis man kun fokuserer på tendenser i brugen af et enkelt stof og der ikke tages hensyn til forholdet mellem de forskellige former for stimulanser, så får man et misvisende billede.'

Noter og definitioner:

Alle voksne – 15–64 år; unge voksne – 15–34 år; langtidsprævalens – prøvet mindst en gang i livet/overhovedet; nylig brug – sidste 12 måneder; aktuelt brug – sidste måned/30 dage.

⁽¹⁾ Jf. *Årsberetning 2005*, kommentar, figuren 'Nylig brug (seneste 12 måneder) af kokain blandt unge voksne (15-34 år).

⁽²⁾ Jf. kapitel 4, fig. 8 og 9.

⁽³⁾ Jf. kapitel 3, fig. 4.

⁽⁴⁾ <http://www.espad.org/index.html> (* Frankrig har kun deltaget i ESPAD siden 1999).